

СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Підченко К.В.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ РЕЖИМУ ОКРЕМОГО ПРОЖИВАННЯ ПОДРУЖЖЯ

Режим окремого проживання подружжя вперше він був закріплений у Сімейному кодексі України 2002 року, але нормативно-правова регламентація все ж не є досконалою. Існує багато суперечок між науковцями щодо застосування даного режиму, а саме встановлення моменту припинення такого режиму.

Дане питання досліджували такі науковці як З.В. Ромовська, Н.А. Аблятіпова, П. Каспшик, В. Гопанчук, М. Німак, Б.К. Левківський, С. Лепех, С.В. Черноп'ятов, В.І. Труба, М. Ясинок, Ю.С. Червоний та інші.

Режим сепарації – це особливий правовий стан подружжя, який встановлюється судом у разі неможливості чи небажання дружини і (або) чоловіка проживати спільно за позовом одного з них в порядку позовного провадження або за спільною заявою подружжя в порядку окремого провадження.

Неможливість проживати спільно означає, що подружжя через певні об'єктивні обставини (відрядження, тривалий від'їзд, служба у Збройних силах, позбавлення волі тощо) не може проживати спільно, а небажання проживати спільно – це коли у подружжя відсутнє прагнення до спільного проживання, воно суперечить їх волі, але фактично може бути цілком можливим. Найскладнішим буде саме доказування цих підстав [4, с. 184-185].

Приклад можливості встановлення режиму окремого проживання є коли один з подружжя не може розірвати з іншим шлюб через наявність певних причин. Так у рішенні Радеківського районного суду від 3 серпня 2015 року [5] суд встановив такий режим через неможливість чоловіка розірвати шлюб з дружиною внаслідок її вагітності.

Ч. 2 ст. 119 СК [1] піддається критиці як теоретиків, так і практиків. Використання терміну «сімейні відносини» є недоречним, оскільки режим сепарації не припиняє сімейні відносини, а виокремлює з-під впливу одних норм і поширює дію інших.

Проблемним випадком є момент припинення режиму сепарації без судового рішення за згодою подружжя. Оскільки автоматичне припинення такого режиму визначити доволі складно. Коли є спір про поділ спільно набутого майна, визначити розмір цього майна буде складно, оскільки один з подружжя може

наполягати на припиненні режиму інший на збереженні режиму до моменту поділу. Така ж ситуація можлива при визначенні походження дитини. Коли один з подружжя помер і постає питання про спадок важко буде визначити припинення або збереження режиму окремого проживання [2]. Це створює можливість для зловживання даним правом. М.М. Ясинока, вважає, що в разі автоматичного припинення режиму окремого проживання на підставі поновлення сімейних відносин, подружжя повинно письмово повідомити про це суд для того, щоб зупинити дію судового рішення [3, с. 303].

Відповідно до ч. 1 ст. 120 СК [1] сепарація не впливає на особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя щодо дітей (їх місця проживання чи утримання). Проте такий режим не повинен порушувати права та інтереси дітей, так в ухвалі Мукачівського міськрайонного суду від 23 березня 2011 року [6] суддя залишив позовну заяву без руху, оскільки позивач у позовній заяві не зазначив місця проживання дітей у разі встановлення режиму окремого проживання, не вказав, яку участь у їх вихованні братиме той з батьків, хто проживатиме окремо. Крім того, за наявності спільного житла у заяві має бути визначений порядок користування ним або зазначення того, хто з подружжя залишиться проживати в ньому.

У країнах англо-американської правової сім'ї сепарація може бути встановлена шляхом укладення сепараційної угоди, яку можна запровадити і в українському законодавстві. Таким чином, до вирішення такого роду питань не потрібно буде залучати суд [3, с. 300-301].

Отже, підсумовуючи викладене, ми маємо можливість зробити наступні висновки: режим окремого проживання подружжя не повинно суперечити інтересам їх дітей, а також порядок його припинення є не досить регламентованим і тому потребує законодавчого доопрацювання. Вважаємо за потрібне удосконалити даний інститут шляхом чіткого встановлення моменту припинення режиму сепарації та запровадження сепараційної угоди подружжя.

Список використаних джерел:

1. Кодекс: Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III // Голос України. – 2002. – № 38. – Ст. 225.
2. Сімейний кодекс України з коментарями: Науково-практичний коментар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/sku.html?start=102>
3. Білик О.О. Встановлення і припинення режиму окремого проживання подружжя: шляхи вдосконалення правового регулювання / О.О. Білик // Держава і право. – 2013. – Вип.60. – С. 298-305.
4. Черноп'ятов С.В. Актуальні питання встановлення та припинення режиму окремого проживання подружжя в порядку окремого провадження / С.В. Черноп'ятов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 183-192.
5. Рішення Радехівського районного суду від 3 серпня 2015 р. (як аналог 03.08.2015) у справі № 451/864/15-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47832821>
6. Ухвала Мукачівського міськрайонного суду від 23 березня 2011 р. (як аналог 23.03.2011) у справі № № 2-1452/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/14467693>